

Програма за превенция на ранното напускане на образователната система

Въведение

Изготвянето на **Програма за превенция на ранно напускане** е подчинено на основните цели на предучилищното и училищното образование на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 263, ал. 1, т. 8), а приемането ѝ е в правомощията на педагогическия съвет.

В предучилищното образование акцентът е поставен върху **обхват на децата**, включително 4-годишните и **недопускане отсъствия и отпадане** на деца от задължителното предучилищно образование за 5 и 6-годишните.

Нормативни основания за разработване на програмата

- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020).
- ✓ План за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013- 2020).
- ✓ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020).
- ✓ План за действие по изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020).
- ✓ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- ✓ Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 г.
- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование.
- ✓ Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата за предучилищно и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“ по отношение осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.
- ✓ Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.
- ✓ Наредба за приобщаващото образование.
- ✓ Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане.

Водещи принципи при реализацията на програмата

Законосъобразност – съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове.

Кохерентност – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни.

Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и

обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от образователната система.

Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.

Приемственост – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели.

Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рисковете от преждевременно напускане.

Отчетност, мониторинг и контрол – постигане на по-висока степен на ефективност.

Иновативност – създаване на нови и интензивни мерки и подходи за пълна интеграция на отпадналите от образователната система.

Основна цел:

Осигуряване обхвата в задължителното предучилищно образование и делът на 3 и 4-годишните деца в системата, като предпоставки за равноправно социално включване, пълноценна личностна реализация и не отпадане от училище.

Оперативни цели.

1. Разработване и изпълнение на институционална политика за повишаване на обхвата в образователната система на деца от задължителна предучилищна възраст.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното отпадане от образователната система с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване включването в предучилищното образование на деца от рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на мерките и стимулите за включване на децата в предучилищното образование

Анализ на политиката на детската градина за превенция на ранното напускане на образователната система

Силни страни и слаби страни (описание на институционалната политика по отношение на):

- ✓ създадена/или не, привлекателна и достъпна образователна среда;
- ✓ обучени/или не, учители за работа с деца от етнически малцинства и от рискови групи – нисък социален статус, незаинтересованост на родителите, отсъстващи родители и др.;
- ✓ утвърдени/или не, мерки за намаляване на отсъствията по неуважителни причини;
- ✓ опит от участието в национални програми и проекти;

Възможности (предвиждат се възможности за осъществяване на основните и стратегическите цели):

- ✓ разработване на проекти;
- ✓ участие в Национални програми на МОН;
- ✓ нови форми за работа с родители;
- ✓ подобряване на взаимодействие с институциите, включени в Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ✓ осигуряване на допълнителни средства за изграждане на привлекателна и достъпна среда, за участие на децата в допълнителни дейности;
- ✓ други.

Рискове:

- Недобра координация между институциите.
- Дейности за организация на взаимодействието

Дейност	Форми и време за изпълнение	Участници Отговорник	Забележка
Анализ на състоянието по обхвата на децата и неизвинените отсъствия при 4, 5 и 6-годишните деца.	начало на учебната година и ежемесечни сведения	директор	Необходимо е по анализа да се приемат решения на Педагогически съвет, а ежемесечните сведения да служат за конкретни действия
Идентифициране на деца от рискови семейства.	проучване на документи, разговори с родители	учител	Поддържане на Регистър
Планиране на дейности от Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	началото на учебната година	директор	Конкретните дейности са част от Годишния план за дейността на детската градина.
Подаване на информация чрез	ежемесечно до 15-то число	учител, директор,	

Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) при стриктно спазване на сроковете.	информация за отсъствията на децата от групите за задължително предучилищно образование	администратор на ИСРМ	
Разработване и участие в проекти и национални програми.	съгласно сроковете в поканите за участие	директор	
Дейности по повишаване качеството на предучилищното образование за успешен старт на децата в училище: - прилагане на съвременни подходи за предучилищно образование – проучване на литература и добър педагогически опит, консултации, обмен на добра практика и др.; - проследяване постиженията на детето в началото и в края на учебната година със съответните процедури по избор на инструментариум, провеждане, вписване, докладване, запознаване на родителите, корекционна дейност въз основа на резултатите.	основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие; диагностични процедури; дейности за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти	учител, директор,	
Организация на образователна среда и осигуряване на необходимите ресурси: - привеждане на интериора в детската градина за нуждите на предучилищното образование; - осигуряване на	проучване на оферти; заявки	директор домакин учител	Необходими са действия по избор на доставчици, договори и заявки, получаване и разпределяне на маси, столове, кътове за игра и обучение; учебни материали, дидактични игри,

познавателни книжки и учебни помагала; - осигуряване на дидактични материали и съвременни средства за обучение.			лаптопи, таблети и съответния софтуер.
Създаване на представи и готовност за новата социална роля ученик.	педагогически ситуации за формиране на отношение към ученето	учител	
Повишаване интереса и приобщаване на децата и родителите към живота в детската градина чрез участие в кампании и събития, отбелязване на важни дати и др.	инициативи, свързани с важни дати и събития от живота на общността	директор	Дейности от Програмата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
Провеждане на допълнителни дейности, които не са дейност на детската градина	школи; състави	директор	За децата от рисковите групи е необходимо да се осигурят облекчени условия за участие
Осигуряване на ресурсното подпомагане от лицензирани доставчици на социални услуги, при спазване на указаните процедури в Наредбата за приобщаващото образование.	при необходимост	директор; координатор на процеса на осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детската градина	Дейностите от Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи трябва да служат и за целите на тази Програма
Установяване контакти с дирекция „Социално подпомагане“ и отдел „Закрила на детето“ при казуси, касаещи деца в риск от отпадане; мерки срещу родители, неосигуряващи редовно посещение на детето.	за всеки отделен случай	Директор	Спазване на процедури в зависимост от вида на отворения случай
Прилагане на разнообразни форми в работата с родителите и включването им в дейности с децата.	срещи, тренинги, работилници,	учител	

Допълнителна квалификация на учителите, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане и преждевременно напускане, за работа в мултикултурна образователна среда и работа с родителите.	курсове за обучение	директор	Включване на обучението в Плана за квалификация
Организиране на допълнително обучение по български език за деца, за които българския език не е майчин.	процедури по утвърждаване	директор; учител	При необходимост – допълнителни ситуации в Програмната система на детската градина; работа по Национални програми на МОН
Осъществяване на ефективни мерки за превенция/недопускане на тормоз в детската градина.	целогодишно	Координационен съвет; учител	Дейности в групите по Плана за превенция на агресията и недопускане на тормоз в детската градина.
Съвместни дейности с библиотеки.	разработване графици за посещения и съвместни инициативи	учител	Реализиране на дейности във връзка с Национална седмица на четенето и др.
Обогатяване на библиотеките в групата – закупуване на книжки, играчки и кукли за пресъздаване на художествени произведения.	благотворителни акции	Учител, директор	